

Må fratre ved valg av revisor

Kommunal Rapport 12.02.2018

Medlem av representantskapet i revisjonsselskap må fratre når kommunen behandler eierskapet og valg av revisor, fastslår jussprofessor Jan Fridthjof Bernt.

Representantskapets medlemmer blir inhabile i enkelte saker i egen kommune.

SPØRSMÅL:

I representantskapet til et interkommunalt revisjonsselskap sitter blant annet ordførere og medlemmer av kontrollutvalget. Revisjonen skal jo kontrollere kommunens virksomhet og rapportere til kontrollutvalget.

1. Er det noen roller som ikke bør være representert i representantskapet, med tanke på habilitet og eventuelt andre konflikter?
2. Kan medlem av representantskap delta i kontrollutvalgets/kommunestyrets behandling av saker som omhandler revisjonen?

SVAR:

1. Det kan være **uenighet om hvem det er ønskelig å ha med i representantskapet** i et slikt selskap, men dette er ikke et spørsmål om inhabilitet. Det er ingen særlige regler om sammensetning av representantskapet i et interkommunalt selskap. Utgangspunktet vil derfor være at kommunene står ganske fritt ved valg av sine medlemmer til dette. (Se lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) § 6, jf. § 4, tredje avsnitt, nr. 8.)

Ved representantskapets saksbehandling gjelder bestemmelsene om inhabilitet i kommuneloven § 40 nr. 3 (se IKS-lovens § 15). Det betyr at medlemmer vil være inhabile ikke bare etter de alminnelige reglene om dette i forvaltningsloven § 6, men også hvis de er «ansatte som i denne egenskap har medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for en avgjørelse, eller ved tidligere avgjørelse i samme sak».

Inhabilitet for representantskapsmedlemmer på dette grunnlag er vel imidlertid bare unntaksvis en aktuell problemstilling. Representantskapet vil ikke behandle enkeltsaker knyttet til virksomheten i den enkelte kommune. Jeg har også vanskelig for å se for meg at en ordfører vil være inhabil ved behandling i representantskapet.

Inhabil i noen saker

2. Neste spørsmål blir så om medlemskap i representantskapet for et slikt selskap vil skape problemer for vervet som medlem av kontrollutvalget/kommunestyret.

I kommuneloven § 77, nr. 4. første setning, er det bestemt at «Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte». Representantskapet er selskapets øverste myndighet og vedtar bl.a. selskapets budsjett (se IKS-lovens § 7, første avsnitt).

Hvis en sak for kontrollutvalget har sider mot organiseringen og rammebetingelsene for revisjonen, eller på andre måter angår spørsmål som representantskapet har vurdert, eller burde vurdert, vil den som sitter i representantskapet derfor kunne bli inhabil når kontrollutvalget behandler saken.

Jeg vil imidlertid anta at også dette bare sjelden vil være en aktuell problemstilling. Representantskapet har ingen funksjon i den løpende revisjon. Det er et overordnet styringsorgan som har ansvaret for at virksomheten i IKS-et er organisert og drevet på en forsvarlig måte.

Men i det øyeblikket problemstillingen blir om en kommune fortsatt skal delta i revisjonssamarbeidet, vil den som sitter i representantskapet bli inhabil ved kommunes avgjørelse av dette. Dette gjelder både i kontrollutvalget og kommunestyret.

Kontrollutvalg innstiller

Det er kommunestyret som avgjør om kommunen «skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon, eller inngå avtale med annen revisor». Vedtaket skal treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget. (Se kommunelovens §78 nr. 3.)

At vedtaket skal treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget, gjelder ikke bare vedtak om å melde seg inn i en interkommunal revisjonsordning. Det må også gjelde ved vedtak om å melde seg ut av denne. I slike saker må medlemmet av representantskapet fratres som inhabil.

Representantskapets medlem kan heller ikke delta i behandlingen av sak om valg av revisor, så lenge det interkommunale selskapet er en aktuell kandidat til å få oppdraget.

Bernt har tidligere uttalt seg om særlige habilitetsproblemer knyttet til at lederen av representantskapet i et interkommunalt revisjonsselskap, også er sekretær for kontrollutvalgene i flere av eierkommunene. **Hvis sekretæren samarbeider tett med revisjonen, vil hun bli inhabil i alle saker som angår revisjonen.**